AVİM Yorum • No: 2020 / 35 • Eylül 2020

YUNANİSTAN'IN ULUSLARARASI HUKUK KURALLARINA "İŞİNE GELDİĞİ GİBİ" BAŞVURMA POLİTİKASI

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Doğu Akdeniz'deki son gelişmelerin yarattığı son derece gergin bir ortamda, hukukçular ve akademisyenler tarafından Yunanistan ile Türkiye arasındaki tüm sorunların, çözümlenmesi için Uluslararası Adalet Divanı'na (UAD) sunulması yönünde çok sayıda makul görünen fikir ve öneri getirilmiştir. Bu tavsiyeler çerçevesinde, Yunanistan'ın, UAD'nin yargı yetkisine ilişkin tutumunu ve koyduğu çekinceyi kısaca hatırlamakta yarar bulunmaktadır.

UAD Statüsüne göre, Mahkemenin uluslararası anlaşmazlıklar üzerinde zorunlu yargı yetkisi bulunmamaktadır[1]. Devletler, taraf oldukları bir anlaşmazlığı UAD'nin ele alıp almayacağına karar vermekte özgürdür. Statü, Mahkeme Statüsüne taraf olanların "herhangi bir zamanda, aynı yükümlülüğü kabul eden başka bir Devletle ilgili olarak, Mahkemenin yargı yetkisini kendiliğinden zorunlu olarak ve özel bir anlaşma olmaksızın kabul ettiklerini beyan edebileceklerini" öngörmektedir (Statü Madde 36, paragraf 2) [2].

UADının internet sitesine göre, Yunanistan, Ege'deki Türk-Yunan anlaşmazlığının temel sorunlarını hariç tutan uzun bir listeyle 2015 yılında UAD'nin yargı yetkisini kabul etmiştir. Bu istisnaların arkasında yatan niyeti daha iyi anlamak için, Yunanistanın 36. Madde, 2.paragrafına uygun olarak Uluslararası Adalet Divanı'nın zorunlu yargı yetkisine dair 14 Ocak 2015 tarihli Beyanı, UAD'nin internet sitesinde yansıtıldığı şekilde aşağıda tam olarak alıntılanmıştır:

> Yunanistan
>
> 14 Ocak 2015
>
> Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti, bin dokuz yüz doksan dört yılının Ocak ayının onuncu gününde, Uluslararası Adalet Divanı Statüsü'nün 36. Maddesinin 2. paragrafı uyarınca, beş yıl için yürürlükte olan ve fesih edilene kadar yürürlükte kalacak olan bir Beyanda bulunmuştur.

Söz konusu Beyanı değerlendiren Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti, işbu Beyanla, derhal yürürlüğe girmek üzere, bahsekonu Beyanı geri çektiğini ve aşağıdaki Beyanla değiştirdiğini duyurur:

Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti adına, aynı yükümlülüğü kabul eden başka herhangi bir Devletle ilgili olarak, özel bir anlaşma olmaksızın, karşılıklılık şartıyla, Uluslararası Adalet Divanının yargı yetkisini, aşağıdaki durumlar hariç, Divanın Statüsünün 36. maddesinin 2. paragrafında atıfta bulunulan tüm hukuki anlaşmazlıklarda, kendiliğinden zorunlu olarak kabul ettiğimi açıklamaktan onur duyuyorum:

a) Yunanistan Cumhuriyetinin, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunması, ulusal savunma amaçlarının yanı sıra ulusal güvenliğinin korunması için yaptığı askeri faaliyetler ve aldığı önlemlerle ilgili herhangi bir anlaşmazlık;

b) Karasuları ve hava sahasının genişliği ve sınırları konusundaki herhangi bir anlaşmazlık da dahil olmak üzere,Yunanistan Cumhuriyeti toprakları üzerindeki Devlet sınırları veya egemenliği ile ilgili herhangi bir anlaşmazlık;

c) uyuşmazlığın diğer taraflarından herhangi birinin, Mahkemenin zorunlu yargı yetkisini sadece bu uyuşmazlıkla ilgili veya bu amaçla kabul ettiği herhangi bir ihtilaf; veya Mahkemenin zorunlu yargı yetkisinin, uyuşmazlığın başka bir tarafı adına kabulünün, uyuşmazlığı Mahkeme önüne getiren başvurunun yapılmasından on iki aydan daha kısa bir süre önce tevdi edildiği veya onaylandığı durumlar.

Bununla birlikte, Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti, özel bir anlaşmanın (uzlaşma) müzakeresi yoluyla, burada muaf tutulan herhangi bir anlaşmazlığı Mahkemeye sunabilir.

Yunanistan Cumhuriyeti Hükümeti, ayrıca, Birleşmiş Milletler Genel Sekreterine herhangi bir zamanda bildirimde bulunarak ve bu bildirimin yapıldığı andan itibaren geçerli olmak üzere, bu Beyana, ilave yapma, değiştirme veya geri çekme hakkını saklı tutar.

Atina, 13 Ocak 2015

(imza) Evangelos Venizelos[3]

Bu Beyan ile Yunanistan, "karasuları ve hava sahasının genişliği ve sınırları" ile "Yunanistan Cumhuriyeti'nin, egemenliğinin ve toprak bütünlüğünün korunması, ulusal savunma amaçlarının yanı sıra ulusal güvenliğinin korunması için yaptığı askeri faaliyetlere ve aldığı önlemlere dair anlaşmazlıkları hariç tutmaktadır. Bu Beyan yoluyla Yunanistan, silahsızlandırılmış olması gereken

[4].

Bu Beyanla Yunanistan, Ege'deki tüm anlaşmazlıkları bire, yani kıta sahanlığı sınırlamasına indirgemektedir. Nitekim Yunanistan Dışişleri Bakanlığı internet sitesinde bu konuda şu ifadeler yer almaktadır:

> ☀ Bu çerçevede Yunanistan, Yunanistan ile Türkiye arasındaki tek önemli ihtilafın, yani kıta sahanlığının sınırlandırılmasının, uluslararası hukukun düzenlemelerine ve özellikle de deniz hukukuna uygun olarak çözümlenmesini takip etmektedir…[5].

Yunanistan'ın bu tutumunun, Ege'deki sorunların uluslararası hukuk yollarıyla çözülmesini neredeyse imkansız hale getirdiğini söylemek mümkündür. Kuşkusuz, Yunanistan'ın bu uzlaşmaz tutumunu en ayrıntılı şekilde değerlendirmesi ve böyle bir tavrın hukuki tutarsızlığı konusunda uyarıda bulunması gereken kurum Avrupa Birliği'dir.

**Bu yorum yazısının aslı İngilizce olarak kaleme alınmıştır.*

***Fotoğraf*: *https://www.wagingpeace.org*

[1] Charter Of The United Nations And Statute Of The International Court Of Justice (United Nations, 1945), https://treaties.un.org/doc/Publication/CTC/uncharter-all-lang.pdf.

[2] Declarations Recognizing the Jurisdiction of the Court as Compulsory (International Court of Justice, 2017), https://www.icj-cij.org/en/declarations.

[3] Declarations Recognizing the Jurisdiction of the Court as Compulsory: Greece (United Nations, January 14, 2015), https://www.icj-cij.org/en/declarations/gr.

[4] Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul Tutanağı (Grand National Assembly of Turkey, June 8, 1995), 19. Dönem 4. Yasama Yılı 121. Birleşim, https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/Tutanak_B_SD.birlesim_baslangic?P4=692&P5=t&page1=1&page2=1.

[5] Issues of Greek - Turkish Relations, Government, Helenic Republic Ministry of Foreign Affairs, 2020, https://www.mfa.gr/en/issues-of-greek-turkish-relations/.

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "YUNANİSTAN'IN ULUSLARARASI HUKUK KURALLARINA "İŞİNE GELDİĞİ GİBİ" BAŞVURMA POLİTİKASI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2020 / 35. Eylül 01. Erişim Kasım 22, 2026. https://avim.org.tr/public/tr/Yorum/YUNANISTAN-IN-ULUSLARARASI-HUKUK-KURALLARINA-ISINE-GELDIGI-GIBI-BASVURMA-POLITIKASI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır